

ASALARICHILIK TARIXI

*Andijon davlat pedagogika instituti Fizika va texnologiya fanlar kafedra
o'qituvchisi*

Mamajonova Guluzro Abdurashitovna v/b dotsent

*Andijon davlat pedagogika institutining Texnologik talim yo`nalishi 2-
bosqich talabasi*

Yuldasheva Mayramxon Shaxobidinovna

*Andijon davlat pedagogika institutining Texnologik talim yo`nalishi 2-
bosqich talabasi*

Yaxshiboyeva Shirin Madatjon qizi

Annotatsiya. *Asalarichilik - oziq -ovqat ishlab chiqarishning eng qadimgi turlaridan biri. Asalarichilikning dastlabki dalillaridan ba'zilari miloddan avvalgi 13000 yillarga oid tosh rasmlaridan olingan. Bu, ayniqsa, Misrda yaxshi rivojlangan va rim yozuvchilari Virjiliy, Gay Yuliy Gigus, Varro va Kolumella tomonidan muhokama qilingan va XIX asrda Amerikada asalarichilikni ommalashtiruvchi kashshof Amos Root tomonidan o`rganilgan. Bu maqolada Asalarichilik tarixi va Asalarichilik turlari ham keltirib otilgan.*

Kalit so'zlar: *G'arb asalari Amerika , Asalarichilik sirlari, 80 -yillarda traxeya, Apis .*

G'arb asalari Amerika qit'asida emas. Amerikalik mustamlakachilar qisman asal uchun, qisman changlatuvchi sifatida foydaliligi uchun Evropadan asalari olib kelishdi. Avstraliya va Yangi Zelandiya mustamlakachilari ham shunday qilishdi. Asal asalarilarining birinchi import qilingan turlari, ehtimol, Evropaning qora asalari edi. Keyinchalik italyan asalari, karniolan asalari va Kavkaz asalari qo'shildi.

Amerikalik muhtaram Lorenzo L. Langstrot ilmiy asalarichilikni 1851 yilda boshlagan va "Amerika asalarichiligining otasi" (Nash 2003) nomi bilan mashhur. U mualliflik bilan harakatlanuvchi ramka uyasini ishlab chiqdi U yadagi Langstrot va asalari-asalari: asalarichi uchun qo'llanma, va zamonaviy Muso Quinbi bilan yozgan Asalarichilik sirlari tushuntirildi va bu yangi sohaga olib kelgan katta amaliy hissa qo'shdi (Nash 2003).

G'arbiy asalarilarni Rossiyaning Primorsk o'lkasiga 1850 -yillar atrofida ukrainalik ko'chmanchilar ham olib kelishgan. Karniolan asalariga o'xshash bu rus asalari AQShga 1990 yilda olib kelingan. Varroa buzuvchi va Akarapis yog'och.

1980 -yillarga qadar amerikalik asalarichilarning ko'pchiligi dehqonlar yoki dehqonlarning qarindoshlari bo'lgan, qishloqlarda yashagan va g'arbiy asalarilarni avlodlarga meros qilib qoldirgan. 80 -yillarda traxeya oqadilar, 90 -yillarda varroa va mayda uyalar qo'ng'izlarining kelishi bu asalarichilarning ko'pini olib tashladi, chunki ular yangi parazitlar bilan qanday kurashishni bilmasdilar va ularning asalari o'lib ketishdi. Bundan tashqari, tijorat asalarichilar daromadining katta qismi sifatida ekinlarni changlatish xizmatining o'sishi o'z-o'zini ish bilan band bo'lgan asalarichining tarixiy rolini qayta ko'rib chiqdi va keng ko'lamlı tijorat operatsiyalarini qo'llab-quvvatladi.

AQSh asalarichilik sanoati 1899 yilda taxminan 31000 tonna asal va 880 tonnadan ortiq asal mumi ishlab chiqargan, lekin 1970 yilga kelib 407 million va 2,8 million dollarlik 117 ming tonnadan ortiq asal va 2300 tonnadan ortiq asal mumi ishlab chiqaradigan 4,6 million koloniya bo'lgan. mos ravishda (Nash 2003). Yigirma birinchi asrning oxiriga kelib, ishlab chiqarish har yili o'rtacha 100 ming tonnagacha asalni tashkil etdi, bu yashash muhitining pasayishi, parazitlarning tarqalishi, asalarichilarning kamayishi va xorijiy raqobat kabi omillarga bog'liq (Nash 2003). Hozirgi vaqtda eng jiddiy tahdid - bu asalarilar koloniyalarining keskin kamayishi (koloniya kollapsining buzilishi).

Osiyoda boshqa turlar Apis uyaları mahalliy asalarichilar tomonidan asal va asal mumini yig'ishda ishlatiladi A. cerana, sharqiy asalarichi, g'arbiy asalari kabi uyalarda o'stiriladi.

Yo'qApis Asalarilarning turlari, umumiy ravishda qichimagan asalarilar sifatida, Avstraliyada va Markaziy Amerikada qadim zamonlardan beri saqlanib kelinmoqda, garchi bu an'analar o'lsa -da, ishlatilgan trigonin va meliponin turlari xavf ostida qolmoqda. Aksariyat ashaddiy asalarilar asalni asal uchun emas, balki insoniyat rivojlanishi tufayli yashash joylari kamayib borayotgan mahalliy turni saqlab qolish uchun zavqlanishadi. Buning evaziga, asalarilar nektar va polen qidirish chog'ida ekinlarni, bog 'gullarini va butalarni changlatadi. Bir qancha asalarichilar buta asalining kichik bozorini to'ldirishsa -da, mahalliy qichishmagan asalarilar oz miqdorda ishlab chiqaradi va ularning uyalarining tuzilishi asalni chiqarishni qiyinlashtiradi. Faqat Avstraliyaning iliq hududlarida, masalan, Kvinslend va Yangi Janubiy Uels shimolida, asalarilar o'z tirikchiligi uchun kerak bo'lgandan ko'ra ko'proq asal ishlab chiqarishi mumkin. Sovuqroq joyda uyadan asal yig'ib olish, uyanı zaiflashtirishi yoki hatto o'ldirishi mumkin.

Koloniyani nazorat qilish, asosan, uyalar "demografiyasi" holatiga g'amxo'rlik qilishdan iborat.

Asalarilar koloniyasi bitta malika, ko'plab ishchilar (bepusht urg'ochilar), dronlar (erkaklar) va nasllardan (tuxum, lichinkalar va qo'g'irchoqlar) iborat. Kovan - bu asalarichilar koloniya joylashtirish uchun ishlatadigan quti.

Asalarilar koloniyasi ko'payishi va omon qolishi uchun qulayroq vaqtlarda (yaxshi ob -havo bilan bir qatorda, em -xashak ko'p bo'lganida, yaxshi ob -havo sharoitida) ortiqcha oziq -ovqat (nektar va polen) to'plashga harakat qiladi. noqulay mavsumlardan omon qolish uchun. Shimoliy yarim sharning mamlakatlarida bu davr qish; Janubiy yarim sharda va Afrikada bu davr - quruq mavsum yoki yoz.

Asalarilar koloniyasi aholisi fasllarga qarab o'zgarib turadi. G'arbiy asalarichilik koloniyasi uchun eng katta hosil olish uchun, em -xashak ko'p bo'lganida, aholisi ko'p (30-60 mingdan ortiq) bo'lishi muhim ahamiyatga ega. Oziq -ovqat mahsulotlarini iste'mol qilishni kamaytirish uchun qishda aholi soni minimal (6000 kishi). Biroq, koloniya juda zaif bo'lmasligi kerak, chunki qishlaydigan asalarilar koloniyani yana bahorda jonlantirishlari kerak. Agar aholi qishda juda kam bo'lganida, boshqa muammoga duch kelardi. Asalarilar qishda tirik qolishlari uchun kerakli haroratni saqlab turish uchun bir joyga to'planishi kerak, va populyatsiyalari kamayganida, bu harorat chegarasiga erishish qiyinroq bo'ladi.

Asalarichilarning turlari

Asalarichilarning bir nechta turlari mavjud:

- Xobbilar - Ularda boshqa ish yoki qo'llab -quvvatlash vositalari bor, lekin asalarichilikni faqat sevimli mashg'ulot deb bilishadi.
- Sideliners - ular asalarichilikdan asosiy daromadlarini to'ldirish usuli sifatida foydalanadilar.
- Tijorat - Asalarichilik - ularning yagona daromad manbai.

Zamonaviy AQShning sevimli mashg'ulotlari bo'lgan asalarichi shahar atrofi bo'lish ehtimoli ko'proq: u faol asalarilar klubi a'zosi bo'lishga intiladi va zamonaviy texnikani yaxshi biladi.

AQShning janubiy yarim sharida va janubiy yarim sharda (Yangi Zelandiya) asalarichilar asalarilarini asosan malika boqish va asalarilarni sotish uchun boqishadi. AQShda shimoliy asalarichilar qishda nobud bo'ladigan uyalarni to'ldirish uchun janubdan erta bahor malikalari va 3-4 kilogrammli tirik ishchi asalarilar paketini sotib olishlari mumkin.

Sovuq iqlim sharoitida tijorat asalarichilar qish mavsumini yaxshi o'tkazish uchun bahorgi yuklarni yuk mashinalarida yuklarni yuklab, janubning yumshoq iqlimiga ko'chirishlari kerak. Ko'pchilik erta bahorda sotish yoki o'z yo'qotishlarini to'ldirish uchun "nuk" (kichik boshlang'ich yoki yadro

koloniyasi) yasaydi. AQShda kimdir Floridada qovoq yoki bodringni changlatishi yoki Florida, Texas yoki Kaliforniyadagi sitruszorlardan erta asal tayyorlashi mumkin. Changlatishga eng katta talab Kaliforniyadagi bodomzorlardan keladi. Bahor shimolga qarab harakatlanar ekan, asalarichilar daraxt mevalari, ko'k, qulupnay, klyukva va keyinchalik sabzavot uchun asalarilar bilan ta'minlaydilar. Ba'zi tijorat asalarichilar changlatish xizmati va asal ishlab chiqarish o'rtasida almashadilar, lekin odatda ikkalasini ham bir vaqtning o'zida qila olmaydi.

Shimoliy yarim sharda asalarichilar odatda asalni iyuldan sentyabrgacha yig'ib olishadi, lekin issiq iqlim sharoitida mavsum uzoqroq bo'lishi mumkin. Yilning qolgan qismi uyani zararkunandalar va kasalliklardan xoli qilish va asalarilar koloniyasida uyaning kengayishi uchun joy bo'lishini ta'minlash uchun sarflanadi. Xobbing muvaffaqiyati, shuningdek, asalarilarning yil bo'yi yaxshi nektar manbai va polen manbasiga ega bo'lishi uchun asalarichilikni aniqlashga bog'liq.

Janubiy yarimsharda asalarichilik yil bo'yi korxonada hisoblanadi, garchi sovuq hududlarda (Avstraliya va Yangi Zelandiyaning janubida) qishda (maydan avgustgacha) faoliyat minimal bo'lishi mumkin. Binobarin, tijorat kovanlarining harakati bu sohalarda ko'proq mahalliyashtirilgan.

Asalarilar saqlanadigan uyaning turida sezilarli mintaqaviy tafovutlar mavjud.

Uya - bu ramkalar bilan to'ldirilgan yog'och qutilar to'plami, ularning har birida mum yoki plastmassa poydevor bor. Pastki quti yoki zotli xonada malika va ko'pchilik asalarilar bor; yuqori qutilar, yoki supers, faqat asalni o'z ichiga oladi. Asalarilar mum ishlab chiqaradilar va asal qoliplarini quradilar, shundan so'ng ular taroq hujayralariga asal va polen qo'yib, yovvoyi o't qo'yishi mumkin. Bu ramkalarni bemalol boshqarib, asalga to'la ramkali asal supersini olib, asal hosilini olish mumkin.

Qo'shma Shtatlarda Langstrot uyasi odatda ishlatiladi. Langstrot - bu harakatlanuvchi ramkali uyaning birinchi turi edi va uning asosida uyaning boshqa dizaynlari yaratilgan. Birlashgan Qirollikda uyaning eng keng tarqalgan turi - Milliy Kovan, lekin uyaning boshqa turlarini ko'rish odatiy hol emas (Smit, Tijorat va WBC, kamdan -kam hollarda Langstrot). An'anaviy skeyp hozirda Qo'shma Shtatlarda asosan qonunga xilofdir, chunki taroq va naslni kasalliklarga tekshirish mumkin emas.

Bir nechta sevimli asalarichilar Afrikada keng tarqalgan turli xil uyali uyalarni moslashtiradilar. Ularda ramkalar yo'q va asal bilan to'ldirilgan taroq, Langstrot uyasida bo'lgani kabi, chiqarilgandan keyin uyaga qaytarilmaydi.

Shu sababli, yuqori uyali uyada asal ishlab chiqarish Langstrot uyasining atigi 20 foizini tashkil qiladi, lekin dastlabki xarajatlar va uskunalarga talab ancha past. Top-bar uyalari asalarilar bilan muloqot qilishda ham ba'zi afzalliklarni beradi.

FOYDALANGAN ADABIYOTLAR :

1. Kran, E. 1999 yil. Asalarichilik va asal ovining jahon tarixi. Nyu - York: Routledge. ISBN 0415924677
2. Grem, J. M., J. T. Ambrose va L. L. Langstrot. 1992 yil Kovan va asal ari: "Uyadagi asalarichilik va asalarichilik" an'anasini davom ettiradigan asalarichilik bo'yicha yangi kitob. Hamilton, IL: Dadant. ISBN 0915698099
3. Nash, G. B. 2003 yil. Amerika tarixi ensiklopediyasi. Nyu -York: Fayldagi faktlar. ISBN 081604371X

